

МАЛЬБЕРТ І ВЕТРАЗЬ

Калі б Яўген Шатохін не быў мастаком, дык стаў бы мараком. Ветразь у ягоным жыцці рэч амаль такая ж значная, як і мальберт. А калі б знакі дзвюх стыхій – вялікай вады і прыгожага мастацтва, спалучыць на геральдычнай тарчы, дык атрымаўся бы шляцкі герб, які цалкам адпавядае ментальнай сутнасці нашага героя. Ветразь сімвалізаваў бы вандроўкі па свеце ў пошуках новых уражанняў і прагу ведаў, мальберт – асноўны занятак і сэнс жыцця. А трэцім чыннікам герба мусіў бы стаць на чырвоным тле срэбраны вершнік з аголеным мечам. “Пагоня” – адвечны знак беларускай зямлі, радзімы мастака.

Яўген Шатохін нарадзіўся у Пінску ў 1947 годзе. Атрымаў адукацыю ў Арлоўскім педагогічным інстытуце і Украінскай акадэміі дызайну і мастацтва (на той час – Харкаўскі мастацка-прамысловы інстытут). Давялося мастаку пажыць і плённа папрацаваць у Рaciі, у такой экзатычнай (на беларускае вока) мясціне, як Вялікі Вусцюг. Адсюль пад ветразем выходзіў па Паўночнай Дзвіне ў Белае мора. Нішто не замінала яму застацца на Рускай Поўначы назаўсёды альбо, аштурхнуўшыся ад Вялікага Вусцюгу, як ад трампліна, прыземліцца ў Піцеры ці Маскве – імпэту, упартасці і моцы ў мастака на гэта хапіла б. Нішто не замінала яму быць расійскім мастаком, акрамя настальгіі. Вабіла радзіма. Беларусь. “Я адчуў сябе шчаслівым, калі мая яхта закалыхала-ся на хвалях Прыпяці”, – кажа мастак.

З 1982 года Яўген Шатохін – сябра Беларускага саюза мастакоў. У родным Пінску ў 1988 годзе ён засноўвае і ўзначальвае дзіцячую школу выяўленчага мастацтва. Ён чалавек прынцыповы, з выразнай творчай і грамадзянскай

пазіцыяй. Актывіст на добрыя справы. Гэта было вельмі да-рэчным, запатрабаваным у гады так званай “перабудовы”. Пабачыўшы ягоную неабыякавасць да спраў грамадскіх, калегі абралі Яўгена Шатохіна ў склад кіраўніцтва Берасцейскай абласной філіі Беларускага саюза мастакоў. А з 1990 па 1999 год ён быў нават дэпутатам Пінскага гарадскога Савета дэпутатаў і праз гэта – старшынёю камісіі па культуры, справах рэлігіі і спорту.

Пасля таго, як сітуацыя ў краіне змянілася не на карысць такіх, як Шатохін, у мастака пачаліся праблемы з уладнімі структурамі. У 1997 годзе па палітычных матывах Яўгена Шатохіна пазбаўляюць дырэктарства ў ім жа створанай мастацкай школцы, а двумя гадамі пазней ен трапляе пад судовы пераслед за грамадска-палітычную дзейнасць.

Але не толькі “хадою ва ўладу і назад” памятныя для мастака 90-я гады. Менавіта ў гэты час Яўген Шатохін адкрывае для сябе “далёкае” замежжа, а яно ў сваю чаргу знаёміца з беларускім творцам. У 1992 ён – стыпендыят творчай майстэрні “Альтэн” у нямецкім горадзе з такою жа назваю. У наступным годзе мастацкія дасягненні Яўгена Шатохіна ганаруюцца французскім медалём *Conseiller General a Corbie*. У 1997 і 2003 гадах мастак узнагароджваецца прызамі *Conseiller General a Peronne*. У 2002 годзе ён – уладальнік Прывілея Нацыянальнай Асамблеі Францыі. У 2003 становіцца Ганаровым грамадзянінам французскага горада *Albert*, а праз год атрымлівае медаль горада *Peronne*.

Творы Яўгена Шатохіна сёння знаходзяцца ў Нацыянальным мастацкім музеі Беларусі, у дзяржаўных зборах Пінска, Берасця, Кіева (Украіна), Вялікага Вусцюга і Масквы (Расія), муніцыпальных і прыватных зборах Францыі, Германіі, Бельгіі, Вялікабрытаніі, Фінляндыі, Паўднёвой Афрыкі, Егіпту, ЗША, Расіі.

На радзіме творчыя заслугі мастака адзначаны Медалём Беларускага саюза мастакоў (2004).

Яўген Шатохін найперш майстар краявіду. Ягоныя любімыя тэхнікі – акварэль і аловак. Ён ніколі не імкнецца да фатографічнай дакладнасці, бо мае задачу больш высо-

кую і складаную – стварыць праўдзівы вобраз, ідучы ад суб'ектыўнага ўражання. Акварэль у дадзеным выпадку пасуе ментальнасці мастака і адпавядае творчай мэце як ніякая іншая фарба. Яна дазваляе (прымушае!) працаўца чутка. І яшчэ – вымагае яснай задумы і цвёрдай рукі. Мазок павінен быць снайперскім, інакш фарба губляе гучнасць. На карцінах Яўгена Шатохіна фарба гучыць на поўніцу.

Ягоныя малюнкі прыцягваюць увагу здалёк. Паводле першага ўражання, штрых часам падаецца “калючым”, пакладзеным абы-як – нібыта мастак кудысьці вельмі спяшаеца, а рука баіцца не паспець за ягонай жа думкай. Толькі прыгледзеўши, адчуеш унутраную ўраўнаважанасць кампазіцыі, дасягнутую менавіта праз гэткі мастацкі прыём. “Калючая” паспешлівасць малюнка невыпадковая. Яна ідзе ад “выбуховага” характару мастака, ад ягонага непримання ілюзорнасці і строгай геаметрыі. У малюнках, як і ў акварэлях, Яўген Шатохін засяроджваеца на галоўным у краявідзе ці партрэце. І тут, як і на ягоных акварэльных карцінах, няма непатрэбнага, неабавязковага – лішніх ліній і плямаў, святла і ценю.

Яўгену Шатохіну цікавая некранутая прырода Рускай Поўначы і архітэктурныя дзвіосы Заходняй Еўропы. У пэўным сэнсе ён касмапаліт, як ветразь, у які дзъмуць розныя вятры. Толькі “порт прыпіскі” ягонага карабля – Беларусь. Сюды ён вяртаеца з кожнай вандроўкі і тут нарадзіліся ягоныя лепшыя творы.

(“Яўген Шатохін”, мастацкі каталог, уступ, 2008 г.)